

ORCZIFALVI-KIS ZSUZSANNA

Nemzetközi Magánjogi és Európai Gazdasági Jogi Tanszék
Témavezető: dr. Király Miklós tanszékvezető egyetemi tanár

DOI: <https://doi.org/10.56966/2024.29.Orczifalvi-Kis>

A KRIPTOESZKÖZ-SZOLGÁLTATÁSI TEVÉKENYSÉG AZ EURÓPAI UNIÓBAN – A MICA RENDELET KERETEI

1. A kriptoeszközökre vonatkozó uniós szabályozás kialakítása

Az Európai Unió belső piacra vonatkozó szabályozásának egyik speciális területe a pénzügyi és befektetési szolgáltatásokra, tőkepiacra vonatkozó uniós normaanyag. A pénzügyi és befektetési intézmények és a szolgáltatás nyújtásának uniós szabályozása során jellemző, hogy átfogó szabályozási keretek kialakítására kerül sor, melyek uniós szinten harmonizálják az érintett intézmények engedélyezésére, működésére, valamint az érintett szolgáltatásokra, pénzügyi, tőkepiaci, befektetési tranzakcióikra vonatkozó előírásokat.

A jogközelítési törekvések megjelennek a közösségi szinten egységes, valamint az összehangolt jogszabályok alkotása révén, így a szabályozásban megtalálhatóak a közvetlenül alkalmazandó és hatályos rendeletek, valamint a tagállamok implementálási kötelezettségét tartalmazó irányelvek. A jogegységesítés és jogközelítés speciális eszközeit jelenti a *soft law* alkalmazása, melyek tipikusan a pénzügyi és befektetési szolgáltatások során felügyeleti funkciót és feladatokat ellátó szervek, így különösen az European Supervisory Authorities (ESAs) keretébe tartozó European Securities and Markets Authority (ESMA) és az European Banking Authority (EBA), továbbá a bankfelügyeleti feladatokat is ellátó European Central Bank (ECB) által kibocsátott iránymutatások, ajánlások, technikai sztenderdek (Guidelines, Recommendation, Technical Standards).

A pénzügyi és a befektetési intézmények működésének, tevékenységének, valamint az általuk nyújtott szolgáltatásoknak a szabályozása az ún. belső piaci jogalapra épül, az EUMSZ¹ rendelkezéseiben megjelölt keretek és feltételek mellett, ami biztosítja a belső piac megteremtését és működését érintő uniós jogi aktusok kibocsátását. A szabályozás lényeges feltételeit jelentik a szubszidiaritás elve és az arányosság elve². Így az adott uniós szabályozás

¹ Az Európai Unió működéséről szóló szerződés– 3. fejezet Jogszabályok közelítése 114. cikk (1): Ha a Szerződések másként nem rendelkeznek, a 26. cikkben meghatározott célkitűzések megvalósítására a következő rendelkezéseket kell alkalmazni. Az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően elfogadja azokat a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítésére vonatkozó intézkedéseket, amelyek tárgya a belső piac megteremtése és működése. 2012/C 326/01

² EUMSZ (2.) Jegyzőkönyv – A szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról 5. cikk: A jogalkotási aktusok tervezeteit a szubszidiaritás és az arányosság elve tekintetében külön indokolni kell. Minden jogalkotási aktus tervezetének egy külön feljegyzésben részletesen tartalmaznia kell azokat az adatokat, amelyek a

előfeltétele, hogy az intézkedés terjedelme vagy hatása miatt a célok jobban megvalósíthatóak legyenek az Unió szintjén, továbbá az arányosság elve alapján be kell tartani és biztosítani kell a célok eléréséhez szükséges mértéket.

A befektetési szolgáltatásokra, tőkepiaci tevékenységekre vonatkozó uniós szabályozás közül jelentős hatásuk miatt kiemelhető a pénzügyi eszközök piacaira vonatkozó irányelv³ (*Markets in Financial Instruments Directive*; MiFIDII irányelv), az értékpapírok kibocsátóinak kötelezettségeit tartalmazó átláthatósági, *transparency* irányelv⁴, mely előírja az Európai Unió tagállamaiban lévő vagy működő szabályozott piacra bevezetett értékpapírok kibocsátóit terhelő tájékoztatási kötelezettségeket, továbbá az un. *Prospektus* rendelet⁵, mely az értékpapírokról közzéteendő tájékoztató tartalmát és kereteit határozza meg.

Ebbe a szabályozási keretrendszerbe érkezik az új uniós szabályozás, a kriptoeszközök piacairól⁶ (MiCA – *Markets in Crypto-Assets*) szóló rendelet és a kriptoeszköz-átruházásokat kísérő adatokra vonatkozó rendelet⁷. A rendeletekben megjelölt előírások 2024. december 30. napjától alkalmazandóak és hatályosak, a MiCA rendelet III. és IV. cím rendelkezései 2024. június 30. napjától alkalmazandóak az eszközalapú tokenek, elektronikuspénz-tokenek engedélyezésére, kibocsátására. A kriptoeszközökről szóló rendeletek közvetlenül alkalmazandók valamennyi tagállamban.

A kriptoeszközökre vonatkozó uniós szabályozás az Európai Unió digitális stratégiájába⁸ illeszkedik, az Unió célkitűzése az innovatív technológiák alkalmazásának megkönnyítése, a jövőorientált gazdaság kiépítése, és ennek megvalósítása során arra törekszik, hogy a 2020. és 2030. közötti évtizedet az Unió digitális évtizedévé tegye.

Az uniós szabályozás megalkotását indokolta, hogy míg a belső piac működése során egységes keretek vonatkoznak a pénzügyi és befektetési intézmények működésére, az általuk nyújtott szolgáltatásokra, a kriptoeszközökre és a kriptoeszközökre vonatkozó tranzakciókra, pénzügyi, befektetési műveletekre az egységes uniós szintű szabályozás hiányában a

szubszidiaritás és az arányosság elvével való összhang megítéléséhez szükségesek. Ennek a feljegyzésnek adatokat kell tartalmaznia a tervezet előrelátható pénzügyi hatásairól, továbbá – irányelv esetében – a tagállamok, illetve adott esetben a régiók által annak végrehajtására elfogadandó jogszabályokra vonatkozó hatásairól. Az annak megállapításához vezető okokat, hogy egy uniós cél az Unió szintjén jobban megvalósítható, minőségi és – ahol csak lehetséges – mennyiségi mutatókkal kell alátámasztani. A jogalkotási aktus tervezetének figyelembe kell vennie annak szükségességét, hogy az Unióra, a nemzeti kormányokra, a regionális vagy helyi hatóságokra, a gazdasági szereplőkre és a polgárokra háruló pénzügyi vagy igazgatási terheket a lehető legkisebbre csökkentsék, és hogy azok arányban álljanak az elérendő célkitűzésekkel.

³ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/65/EU irányelve a pénzügyi eszközök piacairól

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/109/EK irányelve a szabályozott piacra bevezetett értékpapírok kibocsátóival kapcsolatos információkra vonatkozó átláthatósági követelmények harmonizációjáról és a 2001/34/EK irányelv módosításáról

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1129 rendelete (2017. június 14.) az értékpapírokra vonatkozó nyilvános ajánlattételkor vagy értékpapíroknak a szabályozott piacra történő bevezetésekor közzéteendő tájékoztatóról és a 2003/71/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1114 rendelete a kriptoeszközök piacairól

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1113 rendelete a pénzátruházásokat és egyes kriptoeszköz-átruházásokat kísérő adatokról

⁸ European Union – European Commission: A Europe fit for the digital age - Empowering people with a new generation of technologies; Shaping Europe's digital future https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age_en; <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en> (Utolsó letöltés: 2024.06.30.)

tagállamok egyedi szabályozása érvényesült. Az eltérő tagállami szabályozási szempontok, az azonos tevékenységre eltérő keretek meghatározása a kriptoeszköz-kibocsátók és -szolgáltatók tevékenysége körében ún. szabályozási arbitrázshoz vezetett a kedvezőbb szabályozási környezet megválasztása érdekében, ami az unió belső piacán is kedvezőtlen tendenciákat idézett elő. A belső piac működése érdekében a piaci szereplők erőteljesen igényelték az egyenlő versenyfeltételek biztosítását az uniós szintű szabályozás során, továbbá az egyes kriptoeszközök – így különösen Bitcoin, Ethereum, Solana, BNB – fizetőeszközként és értékmegőrző, megtakarítási eszközként betöltött funkciói erősítették a szabályozás indoklását a pénzügyi stabilitás, a fizetési rendszerek zavartalan működésének biztosítása és az esetlegesen felmerülő monetáris politikai kockázatok elkerülése érdekében.

A kriptoeszközökre vonatkozó szolgáltatások szabályozásával lehetőség nyílt a piaci visszaélések megakadályozása, a pénzmosás megelőzése és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem érdekében is egységes rendelkezések megalkotására. A kriptoeszközökkel végzett tranzakciók a korábbi szabályozási hiányosságokból eredően a pénzügyi műveletekben résztvevő személyek számára lehetővé tették az anonimitást, az azonosítás elkerülését, valamint egyes piaci szereplők visszaélve pénzügyi, gazdasági helyzetükkel, belső, esetleg bennfentes információkkal pénzügyi visszaéléseket követtek el a kriptoeszközök felhasználásával. Az uniós szintű szabályozás egyik kiemelt célja a kriptoeszközök befektetőinek védelme is, így tájékoztatási követelmények előírása, továbbá egyes befektetői csoportok, a lakossági birtokosnak minősülő természetes személyek esetében a fogyasztóvédelmi szempontok érvényesítése is.

A MiCA rendelet alapja a technológiasemlegesség, figyelemmel az érintett eszköztípusokra jellemző gyors technikai innovációkra és IT fejlesztésekre. Ennek megfelelően a megosztott főkönyvi technológia (*DLT-Distributed Ledger Technology*) fogalmát a lehető legtágabban határozza meg.

A szabályozás a „*same activity, same risk, same regulation*” alapelvre épít, kiemelve, hogy a belső piacot érintő azonos tevékenységek azonos típusú, jellegű kockázatokat hordoznak, és ezek a működést, szolgáltatást érintő körülmények az egységes szabályozási keretek megalkotását és alkalmazását indokolják.

A kriptoeszközökre vonatkozó uniós szabályozás a belső piacon már érvényesülő, pénzügyi, befektetési és tőkepiaci szabályozási környezetbe illeszkedik, így a már meglévő uniós szabályozás hatálya alá tartozó kriptoeszközökre a már fennálló uniós szabályozási keret rendelkezései irányadóak, így például pénzügyi eszköznek minősülő kriptoeszköz esetében a MiFID szabályozás alkalmazandó.

A MiCA rendelet előírásai a rendelet fogalmi kategóriájába tartozó kriptoeszközök esetében alkalmazandóak. A MiCA hatálya alapján kriptoeszköznek⁹⁹ minősül az érték vagy jog digitális megtestesítője, mely megosztott főkönyvi technológia vagy hasonló technológia alkalmazásával elektronikusan átruházható és tárolható. A MiCA alkalmazása során elvárás, hogy az eljáró hatóságok az érintett eszközök vizsgálata és értékelése során a tartalmat, funkciót előtérbe helyező megközelítést alkalmazzanak. A MiCA előírásai nem alkalmazandóak olyan

⁹⁹ MiCA I. cím 3.cikk (1) 5. pont

kripto eszközök esetében, melyek egyediek és nem helyettesíthetőek pl. egyedi digitális műalkotások.

Az uniós szabályozás a kripto eszközök egyes csoportjait is meghatározza, így az eszközalapú token, az elektronikus pénz token és a felhasználói token.¹⁰ Eszközalapú tokennek az az eszköz minősül, mely stabil érték fenntartására törekszik, azáltal, hogy másik értékhez vagy joghoz, vagy ezek kombinációjához van kötve, beleértve egy vagy több hivatalos pénznemet is. Az elektronikus pénz token esetében az eszköz stabil érték fenntartására hivatott azáltal, hogy egy hivatalos pénznem értékéhez van kötve. A felhasználói token rendeltetése kizárólag a kibocsátója által nyújtott áruhoz vagy szolgáltatáshoz való hozzáférés biztosítása.

2. A kripto eszköz-szolgáltatók és a kripto eszköz-szolgáltatások

A kripto eszköz-szolgáltató¹¹ professzionális, szakmai tevékenységet folytató vállalkozás, mely foglalkozása vagy üzleti tevékenysége körében, szakmai alapon jár el. A szolgáltató jogi formája szerint jogi személy vagy egyéb vállalkozás lehet, és működése során egy vagy több kripto eszköz szolgáltatási tevékenységet nyújt. A jogi személynek nem minősülő egyéb vállalkozás esetében követelmény, hogy a jogi személy szolgáltatókkal egyenértékű, megfelelő prudenciális felügyelet alatt álljanak, továbbá a harmadik felek érdekeinek védelmét a jogi személyek által biztosított védelemmel egyenértékű módon tudják biztosítani.

A kripto eszköz-szolgáltatónak abban a tagállamban szükséges a bejegyzett székhelyét létesítenie, melyben a kripto eszköz-szolgáltatásainak legalább egy részét nyújtja. A MiCA előírásai további követelményeket is meghatároznak, így a szolgáltató tényleges ügyvezetésének, az irányítási helynek is az Európai Unió tagállamában kell lennie, és legalább egy igazgatónak lakhellyel kell rendelkeznie az Európai Unióban. A tényleges irányítási helynek az az üzleti, gazdasági hely minősül, ahol a vállalat üzleti tevékenységének végzéséhez szükséges fő irányítási és kereskedelmi döntéseket meghozzák.

Az érintett vállalkozásoknak mint kripto eszköz-szolgáltatóknak engedélyezési eljárás¹² keretében működési engedélyt szükséges kérelmezni. Az engedély elbírálása során a tagállami illetékes hatóságot az érintett vállalkozás bejegyzett székhelye alapozza meg. Az engedély iránti kérelemben és az engedély megadásakor szükséges azon kripto eszköz-szolgáltatások megjelölése, amelyekre az érintett engedély kiterjed.

A már uniós szabályozás hatálya alá tartozó, prudenciális felügyelet alatt álló pénzügyi, befektetési szolgáltatók, így különösen a hitelintézetek, a befektetési vállalkozások, a befektetési alapkezelők, az elektronikus pénz kibocsátók, piacműködtetők is nyújthatnak kripto eszköz-szolgáltatást. Az uniós szabályozás hatálya alá tartozó szolgáltatók kripto eszköz-szolgáltatói engedély megszerzése nélkül nyújthatnak kripto eszköz-szolgáltatást, azonban 40 nappal az érintett kripto eszköz-szolgáltatás(ok) első alkalommal történő nyújtását megelőzően meghatározott információkat kötelesek bejelenteni az illetékes hatóságnak az általuk nyújtani

¹⁰ MiCA I. cím 3. cikk (1) 6., 7., 9. pont

¹¹ MiCA V. cím 59.§-60.§

¹² MiCA V. cím 62. cikk – 64. cikk

kívánt kriptoeszköz-szolgáltatás(ok)ról, és az ezekkel kapcsolatos tevékenységükről, a technikai megoldások biztosításáról.

A MiCA rendelet meghatározza annak kereteit is, ha az Európai Unióban letelepedett vagy ott tartózkodó ügyfél harmadik országbeli vállalkozás kriptoeszköz-szolgáltatását¹³ kívánja igénybe venni. Ebben az esetben a harmadik országbeli vállalkozás által nyújtott kriptoeszköz-szolgáltatásra nem alkalmazandóak a MiCA rendelet engedélyezésre vonatkozó követelményei. A harmadik országbeli vállalkozás által nyújtott szolgáltatást az ügyfél a saját kezdeményezésére veheti igénybe, azaz az ügyfél kizárólagos kezdeményezése alapján nyílik lehetőség a harmadik országbeli vállalkozás számára a kriptoeszköz-szolgáltatás nyújtására. A szabályozási keretek alapján a harmadik országbeli vállalkozás által, az ügyfél kizárólagos kezdeményezése alapján nyújtott kriptoeszköz-szolgáltatás nem minősül az Európai Unióban nyújtott szolgáltatásnak.

Abban az esetben, ha a harmadik országbeli vállalkozás az unióban letelepedett vagy ott tartózkodó ügyfeleket, potenciális ügyfeleket keres, ügyfél-, illetve üzletszerzési tevékenységet folytat, az ügyfelek, potenciális ügyfelek számára szolgáltatást kínál az Európai Unióban, erre a tevékenységre akkor van lehetősége, ha az Európai Unióban kriptoeszköz-szolgáltatóként beszerzi a szükséges engedélyt, és teljeskörűen teljesíti az engedély feltételeit.

A MiCA rendelet – hasonlóan a pénzügyi szolgáltatásokra és a befektetési szolgáltatásokra vonatkozó uniós jogi aktusok szabályozási jellemzőihez – a kriptoeszköz-szolgáltatások¹⁴ esetében is rögzíti az egyes szolgáltatások tételes felsorolását és meghatározását.

Az egyes kriptoeszköz-szolgáltatásokat csoportosíthatjuk az érintett szolgáltatás jellemző funkciója alapján, így a kriptoeszközökkel végzett tranzakciók, nyilvántartások körébe tartozhat a megbízások végrehajtása, a megbízások fogadása és továbbítása, a kriptoeszköz átváltása pénzre, más kriptoeszközökre, a kriptoeszköz-átküldési szolgáltatások, a letétkezelés, nyilvántartás, a kriptoeszközök kibocsátása és kereskedése körében nyújtott kriptoeszköz-szolgáltatás, a kriptoeszközök elhelyezése (*placing of crypto-assets*), valamint a kriptoeszköz kereskedési platform működtetése, továbbá a speciális szolgáltatási körbe tartozhat a kriptoeszközökre vonatkozó tanácsadás és a portfóliókezelés.

A MiCA rendelet meghatározza a kriptoeszköz-szolgáltatási tevékenység végzésének a feltételeit is. Az előírások kiterjednek az érintett intézménnyel kapcsolatban meghatározott szervezeti követelményekre, a működésre vonatkozó szabályozási, belső irányítási követelményekre, valamint a szolgáltatások nyújtására vonatkozó előírások teljesítésére. A szolgáltatások nyújtásának általános feltételei között megjelölt szervezeti előírások a pénzügyi és befektetési, tőkepiaci intézményeknél már alkalmazott „*fit and proper*” követelményeket tartalmazzák. Így a vezető testület tagjainak kellően jó hírnévvel, a szolgáltatás nyújtásához elegendő szakértelemmel kell rendelkezniük. A vállalkozásban befolyásoló részesedéssel rendelkező tulajdonosok, tagok oldaláról nem állhat fenn olyan valószínűsíthető hatás, mely hátrányosan befolyásolná a vállalkozás megbízható és prudens irányítását. A szervezeti

¹³ MiCA V. cím 61. cikk

¹⁴ MiCA V. cím 3. fejezet 75. cikk – 82. cikk

előírások körében továbbá a vezetés és a személyzet, alkalmazottak esetében is követelmény a megfelelő szakmai tudás, a készségek, a szakértelem folyamatos fennállása, biztosítása.

A szabályozási követelmények körében a vállalkozás köteles kialakítani és folyamatosan fenntartani a működésére vonatkozó belső szabályozást, eljárásrendet. A szabályozási előírások egyik lényeges területe a prudenciális előírásokra, tőkekövetelmények teljesítésére és folyamatos ellenőrzésére, fenntartására vonatkozik, míg további jelentős terület a belső kontrollfolyamatokról, kockázatértékelési eljárásokról szóló belső szabályozás kialakítása. A vállalkozásoknak a működésük során biztosítaniuk kell az üzletmenet folytonosságát, így erre vonatkozó tervekkel, eljárásrenddel kell rendelkeznie. Kiemelt terület az információk bizalmas kezelése, az integritás megőrzése, az adatvédelem és az információbiztonság technikai, IT megoldásainak biztosítása. A vállalkozásoknak az egyedi megbízások, ügyletek nyilvántartására, kezelésére megfelelő belső eljárásokkal kell rendelkeznie, és biztosítani kell az ügyfelek tulajdonjogának a védelmét. A belső szabályozásnak a piaci visszaélések felderítését, valamint megakadályozását is garantálnia kell. A vállalkozásoknak a belső eljárásrendjükben azonosítani kell az összeférhetlenséget, érdekkonfliktust okozó helyzeteket, körülményeket, így különösen a szolgáltató, a szolgáltató alkalmazottai és a szolgáltató ügyfelei között felmerülő érdekkonfliktusokat, melyek esetlegesen hátrányt okozhatnak, vagy kedvezőtlenül befolyásolhatják a vállalkozás által nyújtott szolgáltatásokat. A vállalkozásoknak az összeférhetlenségi helyzetek, érdekkonfliktusok kezelésére is eljárásrendet szükséges kialakítani, továbbá az ügyfeleket, potenciális ügyfeleket tájékoztatni kell az összeférhetlenségi politika lényeges elemeiről és az alkalmazott eljárásokról.

A vállalkozásoknak panaszkezelési szabályzattal is rendelkeznie kell, mely biztosítja az érintett ügyfelek számára a panaszok, kifogások bejelentését és hatékony kivizsgálásának eljárását. A vállalkozásoknak részletes tájékoztatást kell nyújtania az ügyfelek számára a panaszkezelési eljárásáról, a bejelentés módjairól.

3. Egyes kriptoeszköz szolgáltatások nyújtásának követelményei

A MiCA rendelet az ügyfelek számára nyújtott szolgáltatások körében az ügyfelek két csoportját különbözteti meg, alapvetően az érintett ügyfélkör szakmai tudása, professzionális, szakmai eljárása alapján. A szolgáltatások nyújtása körében lakossági birtokosnak¹⁵ minősül az a természetes személy, aki olyan célból jár el, mely kívül esik kereskedelmi, üzleti tevékenysége, szakmája vagy foglalkozása körén. A minősített befektetők¹⁶ körébe vonhatók azok a személyek, intézmények, melyeket a 2014/65/EU irányelv (MiFID irányelv) II. melléklet I. szakasz 1-4. pontjai felsorolnak. Így a MiFID irányelv alapján szakmai ügyfélnek minősülő pénzügyi és befektetési intézmények, nagyvállalatok, nemzeti és regionális kormányzatok, intézményi befektetők.

¹⁵ MiCA I. cím 3. cikk (1) 37. pont

¹⁶ MiCA I. cím 3. cikk (1) 30. pont

A kriptoeszköz-szolgáltatóknak az ügyfelekkel megállapodást kell kötnie, és a megállapodásnak szükséges tartalmaznia az érintett szolgáltatások jellegét, továbbá a kriptoeszköz tartásának vagy a kriptoeszközhöz való hozzáférésnek a módját.

A kriptoeszköz-szolgáltatóknak a szolgáltatások nyújtása során becsületesen, tisztességesen, szakszerűen, az ügyfelek legfőbb érdeke szerint¹⁷ kell eljárnia. A megjelölt követelmények összefoglalóan megfogalmazzák, hogy az érintett intézmények az elvárható szakértelemmel, szakmai gondossággal, az adott piacon fennálló körülmények szakszerű értékelésével, a jogszabályokban megjelölt egyéb követelmények, így különösen a tájékoztatásra vonatkozó előírások maradéktalan teljesítésével nyújtják a szolgáltatásaikat. Az ügyfelek legfőbb érdeke szerinti eljárás követelménye biztosítja az ügyfelek számára az esetleges összeférhetlenség, érdekkonfliktus fennállása esetében is a hátrány, kedvezőtlen eredmény elkerülését, illetve megakadályozását.

A szolgáltatók kötelezettségeként előírásokat tartalmaz a MiCA rendelet az ügyfelek számára nyújtandó tájékoztatási kötelezettségekről. A tájékoztatásnak meg kell felelnie a hiánytalan, tisztességes, egyértelmű és nem félrevezető követelménynek. A tájékoztatási kötelezettségek teljesítése biztosítja, hogy a befektetési döntéseket, a tranzakciókra vonatkozó megbízásokat megelőzően az ügyfelek rendelkezésére álljanak a megfelelő információk, és ezen információk birtokában hozzák meg a befektetésre, megbízásra vonatkozó döntéseiket.

A kriptoeszköz-szolgáltató nem tévesztheti meg az ügyfelet a kriptoeszközök valós vagy vélt előnyeivel kapcsolatban, és a szolgáltatónak az ügyfelet előzetesen figyelmeztetnie kell a kriptoeszközökkel kapcsolatos kockázatokra.

A tájékoztatásnak ki kell terjednie a szolgáltató által alkalmazott árképzésre, a költségek, díjak, egyéb jutalékok meghatározásában alkalmazott politikára, a szolgáltatónak nyilvános hozzáférést kell biztosítania e dokumentumokhoz. Továbbá a tájékoztatás során a kriptoeszköz-szolgáltatónak a kereskedési platform működtetése, a kriptoeszközök átváltása, a tanácsadás és portfóliókezelési szolgáltatás nyújtása során az ügyfelek számára biztosítaniuk kell – és a hozzáférést meg kell adni – olyan kriptoeszköz-alapdokumentumokra vezető hiperlinkekhez, amely kriptoeszközökkel kapcsolatban szolgáltatásokat nyújtanak.

A tájékoztatási kötelezettségek teljesítése biztosíthatja az érintett intézmények és ügyfelek között fennálló ún. információs aszimmetria csökkentését, figyelemmel arra, hogy a kriptoeszköz-szolgáltató, mint professzionális intézmény pontosabb és részletesebb információkkal rendelkezik az érintett kriptoeszköz, valamint a szolgáltatás jellemzőiről, illetve a kriptoeszköz adott piaci feltételeiről, és ez az információk egyenlőtlen eloszlását valószínűsíti a tranzakcióban érintett felek között.

Az Európai Unió fenntarthatósági követelményekre, fenntartható finanszírozásra, pénzügyekre vonatkozó stratégiájára¹⁸ és uniós szabályozására figyelemmel a MiCA rendelet

¹⁷ MiCA 2. fejezet 66. cikk

¹⁸ European Commission, Strasbourg, 6.7.2021, COM(2021) 390 final, Communication from the Commission to the European Parliament the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Strategy for Financing the Transition to a Sustainable Economy - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021DC0390> (Letöltés:2024.06.30.)

előírja a tájékoztatást a kriptoeszközökre vonatkozó fenntarthatósági mutatókról, így a környezettel kapcsolatos káros hatásokkal kapcsolatos információkról is.

Ha kriptoeszköz-szolgáltatás keretében kereskedési platform működik¹⁹, speciális követelmény, hogy a szolgáltatónak működési szabályzattal kell rendelkeznie, és a kereskedési platformhoz való hozzáférés szabályozása céljából ki kell alakítania az átlátható és megkülönböztetés mentes hozzáférést biztosító működési kereteket

A szolgáltatóknak a megbízások végrehajtása, az ügyfelek nevében történő továbbítása és fogadása során²⁰ biztosítaniuk kell és minden szükséges intézkedést meg kell tenniük annak érdekében, hogy ügyfeleik számára a lehető legjobb eredményt ériék el. A MiCA rendelet alapján a kriptoeszközökre vonatkozó megbízásokat fogadó és továbbító szolgáltatók nem fogadhatnak el díjazást, kedvezményt vagy egyéb nem pénzbeli juttatást annak ellentételezéseként, hogy az ügyfél megbízásait egy meghatározott kriptoeszköz kereskedési platformra vagy egy másik kriptoeszköz-szolgáltatóhoz továbbítják.

A kriptoeszköz-szolgáltatóknak végrehajtási szabályzatot kell elkészíteniük, ami biztosítja az ügyfélmegbízások tisztességes és azonnali teljesítését. A megbízások teljesítésére vonatkozó végrehajtási szabályzatról, annak lényeges módosításairól tájékoztatni kell az ügyfeleket, továbbá a szolgáltatók kötelesek az ügyfelek előzetes hozzájárulását beszerezni a megbízások teljesítésére vonatkozó szabályzattal kapcsolatban. A szolgáltatóknak, annak érdekében, hogy az ügyfelek számára a lehető legjobb eredményt ériék el, értékelniük kell a megbízások teljesítésének a hatékonyságát, ennek során meg kell vizsgálni a megbízások végrehajtása szempontjából jelentős körülményeket, így – többek között – a felmerülő költségeket, a teljesítés valószínűségét, a végrehajtás gyorsaságát. A szolgáltatók kötelezettsége a végrehajtási helyszínek értékelése is, annak megállapítása és alátámasztása érdekében, hogy az adott megbízások esetében a végrehajtás során igénybe vett végrehajtási helyszínek a lehető legjobb eredményt nyújtják-e az ügyfelek számára.

A kriptoeszközre vonatkozó tanácsadás és portfóliókezelés²¹ esetében a szolgáltató köteles előzetesen értékelni, hogy az érintett kriptoeszköz vagy a kriptoeszköz- szolgáltatás alkalmas-e az ügyfél számára és megfelel-e az ügyfél igényeinek. Ennek érdekében a szolgáltató előzetesen felméri az ügyfél igényeit, megvizsgálja az ügyfél tapasztalatait, ismereteit, az ügyfélnek a befektetésekre vonatkozó céljait, pénzügyi helyzetét, valamint kockázat- és veszteségviselési képességét. A tanácsadási és a portfóliókezelési szolgáltatás nyújtása során a szolgáltató a megfelelési értékelést legalább két évente rendszeresen felülvizsgálja.

A tanácsadás és a portfóliókezelés során kriptoeszköz, illetve szolgáltatás nem ajánlható, nem nyújtható személyre szabott ajánlás, és nem végezhető portfóliókezelési tevékenység, ha az ügyfél, potenciális ügyfél nem ad információt a megfelelés értékelése érdekében, és ennek következményeként nem vizsgálható az adott kriptoeszköz vagy kriptoeszköz-szolgáltatás megfelelése az ügyfél esetében. Ha a szolgáltató az értékelés alapján azt állapítja meg, hogy

¹⁹ MiCA 2. fejezet 76. cikk

²⁰ MiCA 2. fejezet 78. cikk, 80. cikk

²¹ MiCA 2. fejezet 81. cikk; I. cím 3. cikk (1) 24. és 25. pont

a kriptoeszköz nem alkalmas az ügyfél számára, sem személyre szabott ajánlás, sem portfóliókezelési szolgáltatás nem nyújtható az adott kriptoeszközre vonatkozóan.

A szolgáltató a kriptoeszközökről szóló tanácsadás vagy a kriptoeszközök portfóliókezelése esetében felhívja az ügyfelek figyelmét a kriptoeszközökkel kapcsolatos kockázatokra is, így arra a körülményre, hogy a kriptoeszközök értéke ingadozhat, előfordulhat, hogy ezek az eszközök nem likvidek, bekövetkezhet a befektetés értékének teljes vagy részleges vesztesége, és a kriptoeszközökre nem terjed ki a betétbiztosítási vagy befektetővédelmi- és kártalanítási rendszerek által nyújtott védelem.

A kriptoeszközre vonatkozó tanácsadás esetében a szolgáltató kötelezettsége jelentés elkészítése, melyben értékeli az adott személyre szabott tanácsadással érintett kriptoeszköz vagy kriptoeszköz-szolgáltatás megfelelőségét, figyelemmel az ügyfél által előzetesen megadott nyilatkozatok tartalmára. A jelentésben a szolgáltató összefoglalja az általa nyújtott személyre szabott ajánlást, tanácsot, és röviden indokolja, hogy az ajánlás hogyan, milyen módon felel meg az ügyfél céljainak és preferenciáinak.

A portfóliókezelés esetében a szolgáltató rendszeres kimutatást készít az ügyfél számára, és biztosítja az általa nyújtott portfóliókezelési tevékenység, a portfólió teljesítményének az áttekintését. A szolgáltató rendszeres kimutatásban értékeli, hogy az általa nyújtott szolgáltatás milyen módon felel meg az ügyfél céljainak, egyéb jellemzőinek és preferenciáinak.

4. A kriptoeszköz-szolgáltatási tevékenység szabályozásának jellemzői

A kriptoeszköz-szolgáltatásokra vonatkozó új uniós szabályozás – figyelembe véve a szubszidiaritás és az arányosság követelményét is – a jogharmonizáció eszközével él a belső piac megfelelő működése, a piaci szereplők számára a tisztességes versenyfeltételek biztosítása érdekében, egyenlő esélyeket teremtve a piacra jutásra. A kriptoeszközöknek a pénzügyi közvetítésben betöltött egyre növekvő szerepe, valamint a fizetési eszköz funkció mellett a megtakarítási, befektetési eszköz jelleg erősödése is alátámasztotta az uniós szintű szabályozás megalkotását, figyelemmel az Európai Unió pénzügyi piacain a megfelelő működés és stabilitás biztosítására. A szabályozás alapján a kriptoeszköz-szolgáltatókra vonatkozó prudenciális, szervezeti és belső szabályozási követelmények megfelelő működési kereteket határoznak meg a kriptoeszköz-szolgáltatási tevékenységek nyújtására.

Az uniós szabályozás alapján a kriptoeszköz-szolgáltatási tevékenység végzésére az Európai Unióban székhellyel rendelkező intézmények révén van lehetősége az érintett vállalkozásoknak, a megjelölt engedélyezési és működési feltételek teljesítésével. Az uniós székhelyre vonatkozó előírás biztosítja az uniós szabályozás hatékony érvényesülését, és az kriptoeszköz-szolgáltatási tevékenység végzése során az azonos szabályozás és az azonos feltételek érvényre juttatását. Az unióban letelepedett személyek számára továbbra is fennálló lehetőség harmadik országbeli vállalkozás kriptoeszköz-szolgáltatásának az igénybevétele, a szabályok azonban egyértelműen rögzítik, hogy ez a szolgáltatás nem minősül az unióban

nyújtott kriptoeszköz-szolgáltatásnak, és kizárólag az ügyfél saját kezdeményezésére veheti igénybe a harmadik országbeli vállalkozás által nyújtott szolgáltatást.

A MiCA rendelet egységes szabályozási keretrendszerben határozza meg a kriptoeszköz-szolgáltatási tevékenység felügyeleti és engedélyezési feladatait. Az uniós szabályozás az uniós szervek, így különösen az EBA, az ESMA és ECB számára is biztosít hatásköröket, mivel az érintett tevékenységek felügyelete és szabályozása nem valósítható meg kizárólag a tagállami hatóságok együttműködésével. A szabályozás alapján a jelentős kriptoeszköz-szolgáltatók – melyek egy naptári évben átlagosan legalább 15 millió aktív felhasználóval rendelkeznek – esetében az ESMA rendelkezik szélesebb felügyeleti és hatósági jogkörökkel.

A kriptoeszköz-szolgáltatások új szabályozása jelentős előrelépést jelent a befektetők védelme, valamint a lakossági birtokosnak minősülő természetes személyekre a pénzügyi és befektetési szolgáltatások körében érvényesülő fogyasztóvédelmi szempontokhoz hasonló előírások szempontjából. Az új szabályzás továbbá részletes előírásokat tartalmaz a panaszkezelésről, az ügyfelek kifogásainak, panaszainak hatékony és gyors kezelése érdekében. A MiCA a szolgáltatók számára tájékoztatási kötelezettséget ír elő az információs aszimmetria csökkentése és a megalapozott befektetési döntések támogatása érdekében, részletesen szabályozva az ügyfelek, potenciális ügyfelek részére nyújtandó tájékoztatás körét. A személyre szabott ajánlás, tanácsadás és a portfóliókezelés során a szolgáltatók kötelesek figyelmeztetni az ügyfeleket az esetleges kockázatokra is.

A MiFID szabályozásban már alkalmazott eszközök és eljárások is megjelennek a MiCA előírásaiban, így az ügyfélérdek elsődlegessége a szolgáltatás nyújtásakor, az ügyfél számára lehető legjobb eredményre való törekvés megkövetelése a megbízások teljesítésekor, a végrehajtás minőségének rendszeres értékelése, továbbá az összeférhetlenséget, érdekkonfliktust okozó helyzetek azonosítása és kezelése az esetleges ügyfélérdek sérelmének a megelőzése, megakadályozása érdekében.

A MiFID szabályozáshoz hasonlóan, amennyiben tanácsadásra vagy portfóliókezelésre kerül sor, a kriptoeszköz-szolgáltató köteles az ügyfél alkalmasságát előzetesen felmérni és értékelni, és a szolgáltatások nyújtásakor folyamatosan vizsgálni az adott kriptoeszköz vagy kriptoeszköz-szolgáltatás megfelelőségét.

Magyarországon a kriptoeszközök és a kriptoeszköz-szolgáltatási tevékenységek feletti felügyeletet²² a Magyar Nemzeti Bank látja el. Az ügyfél ismereteinek, preferenciáinak, veszteségviselési képességének értékelési feltételeit kormányrendelet, míg az ügyfelek tájékoztatására és a panaszkezelésre vonatkozó részletes szabályokat MNB rendelet fogja megállapítani.

A kriptoeszközökre és a kriptoeszköz-szolgáltatásokra vonatkozó új szabályozás alapján további felhatalmazáson alapuló jogi aktusok, valamint az uniós felügyeleti szervek esetében ajánlások, iránymutatások várhatóak, melyek a szolgáltatások részletesebb előírásait tartalmazzák.

²² 2024. évi VII. törvény a kriptoeszközök piacáról

A MiCA szabályozás jelentős előrelépést jelent a kriptoeszköz-szolgáltatások területén, figyelemmel azonban a kriptoeszközök jellemzőire és a kriptoeszköz- szolgáltatásokra, további jogalkotási javaslatok várhatóak. A Bizottság 2024. december 30. napjáig, konzultálva az EBA-val és az ESMA-val, jelentést kíván benyújtani az Európai Parlament és a Tanács részére a kriptoeszközökkel kapcsolatos legújabb fejleményekről, és esetlegesen a MiCA-ban nem szabályozott területekről. A Bizottság jelentése vizsgálni fogja a decentralizált kriptoeszköz-rendszerek szabályozását, a kriptoeszközökben történő hitelezés, kölcsönnyújtás lehetőségét, továbbá az egyedi és nem helyettesíthető kriptoeszközök kezelésének kérdéseit.

Felhasznált irodalom

Csongrádi Erika: MICA, DORA, DLT – az új három muskétás? Az EU digitális pénzügyi csomagja, és az előtte álló kihívások. Magyar Nemzeti Bank Szabályozási Főosztály, 2022. 01.18. <https://www.mnb.hu/letoltes/dr-csongradi-erika-az-eu-digitalis-penzugyi-csomagja-es-az-elotte-allo-kihivasok.pdf> (Letöltés:2024.06.30.)

European Commission, Brussels, 9.3.2021 COM(2021) 118 final, Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, 2030 Digital Compass: the European way for the Digital Decade, (Letöltés: 2024.06.30.)

European Commission, Brussels, 30.6.2022 C(2022) 4388 final, Communication to the Commission – European Commission digital strategy. Next generation digital Commission, 30 June 2022, https://commission.europa.eu/document/download/70703206-2592-4175-b10d-12f97382094a_en?filename=C_2022_4388_1_EN_ACT (Letöltés: 2024.06.30.)

Halász Zsolt (2022): Kihívások a pénzügyi fogyasztóvédelem szabályozásában: kriptoeszközök és ügyfélvédelem. Iustum – Aequum – Salutare, 18(1). 2022/1., 75-83. o. DOI: <https://doi.org/10.1177/15598276221117091>; <https://publikacio.ppk.hu/id/eprint/81/1/001049638.pdf> (Letöltés:2024.06.30.)

Martin Hobza – Aneta Vondráčková: Crypto-Asset Services under the Draft MiCA Regulation 2021/III/4. Charles University Faculty of Law, Law Working Papers Series , 6 December 2021 https://www.researchgate.net/profile/Martin-Hobza/publication/357052732_Crypto-Asset_Services_under_the_Draft_MiCA_Regulation/links/61bf8be263bbd93242a5640d/Crypto-Asset-Services-under-the-Draft-MiCA-Regulation.pdf (Letöltés:2024.06.30.)

Osztovcics András (szerk.): EU-jog. Hvgorac Lap- és Könyvkiadó Kft., 2021.

Tomczak, Tomasz: Crypto-assets and crypto-assets' subcategories under MiCA Regulation. *Capital Markets Law Journal*, Volume 17, Issue 3, July 2022, Pages 365–382. DOI: <https://doi.org/10.1093/cmlj/kmac008>; <https://academic.oup.com/cmlj/article/17/3/365/6609567> (Letöltés:2024.06.30.)

Vidács Dávid: A kriptoeszközök szabályozásának tervezett keretei. Magyar Nemzeti Bank Piacellenőrzési Osztály 2023.01.04., <https://www.mnb.hu/letoltes/dr-vidacs-david-janos-a-kriptoeszkozok-szabalyozasanak-tervezett-keretei.pdf> (Letöltés: 2024.06.30.)

Dirk A. Zetsche, Filippo Annunziata, Douglas W. Arner, Ross P. Buckley: The Markets in Crypto-Assets Regulation (MiCA) and the EU Digital Finance Strategy – 06/11/2020. Université du Luxembourg, Faculty of Law, Economics and Finance. Law Working Paper Series, Paper number 2020-018. *Capital Markets Law Journal*, Volume 16, Issue 2, April 2021, Pages 203–225, [DOI: https://doi.org/10.1093/cmlj/kmab005](https://doi.org/10.1093/cmlj/kmab005); <https://hub.hku.hk/bitstream/10722/294374/1/content.pdf?accept=1> (Letöltés:2024.06.30.)

CRYPTO ASSET SERVICE ACTIVITY IN THE EUROPEAN UNION - THE FRAMEWORK OF THE MiCA REGULATION

The EU regulation on crypto-assets is part of the EU's Digital Strategy, which aims to facilitate the use of innovative technologies and build a future-oriented economy. The EU's digital single market strategy paved the way for closer *digital harmonisation* between the EU Member States. The regulation is based on the principle of "same activity, same risk, same regulation", underlining that the same activities in the internal market present the same type and nature of risks, and that these circumstances affecting operations and services justify the enactment and application of an uniform regulatory framework.

The regulation establishes the framework for cryptoasset services, the conditions for their authorisation and operation, the way in which supervision is carried out, and the division of competences between Member State and EU supervisory authorities.

The MiCA regulation defines the provisions ensuring the protection of investors, the requirement of the primacy of the client' interest, the information obligations of service providers for clients, the qualification of clients in the case of specific services, and the obligation of the crypto-asset service providers to warn their clients about the risks of crypto-assets.

The MiCA regulation represents a significant step forward for crypto-asset services, however, taking into account the characteristics of crypto-assets and crypto-asset services, further legislative proposals are expected.